

Bilag til Forfl. t. L. om et Handelsdepart. under Indenrigsministeriet.

Opgave at følge med Bevægelserne paa den danske Handels Omraade og paa Grundlag heraf tage Initiativet til at stille Administration og Lovgivningsmagt de Opgaver, som skabtes af Verdenshandelens skiftende Faser.

Det hensittedes sluttelig, hvorvidt det vilde være hensigtsmæssigt under et saadant Direktorat endvidere at henlægge de den industrielle Virksomhed vedrørende Anliggender.

Den daværende Regering stillede sig i højeste Grad imødekommende overfor dette Andragende, og i Skrivelse af 1ste September 1884 meddelte Konseilspræsidenten Grossereretsforeningens Komite, at det under Forventning af Hs. Majestæts Approbation var Regeringens Agt i den da forestaaende Rigsdagsamling (1884—85) at fremsætte for Rigsdagen et dertil sigtende Forslag.

Den 10de September s. A. sluttede det første danske Handelsmøde sig enstemmig til Komiteens Hensigt om Oprettelsen af et slikt Handelsdirektorat, og denne fremtraadte altsaa nu overfor Rigsdagen som den samlede danske Handelsstands Ønske.

Paa det den 3dje November 1884 af Finansministeren Folketinget forelagte Forslag til Finanslov for 1885—86 opførtes derefter paa § 19 A. 1. a. og b. en Forhøjelse af Lønningssummen til Indenrigsministeriet med 14,000 Kr. og under 2. a. en Forhøjelse af Kontorholdssummen med 2,000 Kr., hvilke Summer agtedes anvendte til Oprettelsen af et Handelsdirektorat. Dette tænktes altsaa henlagt under Indenrigsministeriet som et særligt Departement under Benævnelsen: Handelsdirektoratet og skulde, i Overensstemmelse med Komiteens Forslag, dels have en mere selvstændig administrerende, dels en konsultativ Virksomhed. For den førstnævntes Vedkommende forbeholdt Ministeriet sig efterhaanden at afgøre, hvilke Sager der i Tidens Løb efter indvundne Erfaringer kunde henlægges derunder. Departementets konsultative Virksomhed tænktes naturlig at udvikle sig ved, at dets sagkyndige Wijsdom kunde paatales i Anliggender, som vel stod i Forbindelse med Handelsstandsforhold, men dog efter deres væsentligste Betsaffenhed ikke kunde findes egnede til at underdrages Afgørelse af den Administrationsgren, under hvilken de altid havde været henlagte.

Disse Forslag bleve imidlertid som bekendt udstemte af Folketinget ved Finanslovens 2den Behandling under en Henvisning fra Finansudvalgets Ordfører til den daværende politiske Situation.

Dette Skridt valte et saadant Nøre i Landets Handelsstand, at Komiteen den 4de Februar 1885 foranstaltede et større Møde af Handlende afholdt paa Rjøbenhavns Børs, og her endedes man om paa Standens Vegne at nedlægge en enstemmig Protest imod, at denne for Handels Fremme saa vigtige Sag blev standset af dens Realitet uvedkommende partipolitiske Hensyn. Under Forsamlingens Wijsdom udtalte Bankdirektør, Statsraad Dietgen, at der overalt i vor Tid foregaar saa mange og saa pludselige Forandringer og Omvæltninger i de forskellige Landes Bestemmelser angaaende Handel og Søfart, at det var en Livsvej for vor Handelsstand at have et Organ i Regeringen, som man forud kunde vækto, naar sliige Forandringer forestod, og som saa, ved i Tide at tage Initiativet til de nødvendige administrative eller legislative eller traktatlige Modforanstaltninger, mulig kunde saa afværget de deraf flydende skadelige Følger for vor Handel, Skibsfart og Industri. Man havde med andre Ord aldrig tænkt sig, at en Handelsdirektør skulde eller skulde kunne lede Handelsstanden eller i det hele taget den økonomiske Udvikling, endfjølge lære Handelsstanden at handle; men man havde tænkt sig et Organ, en Adresse, hvor Handelsstanden kunde henvende sig med sin Vejledning, og hvor denne saa kunde blive omsat i frugtbare Regeringshandling til Varetagelse af vor udenlandske Omsetnings Tarv. Man pegede paa, at Danmark var den eneste europæiske Stat, i hvis Regering der ikke fandtes et saadant Organ, og han mindede enbelig om, at i Landets saakaldte glimrende Handelsperioder i det foregaaende Aarhundredes sidste Halvdel havde man ikke alene i Kommercekollegiet haft en saadan Autoritet, men hele vor Udenrigspolitik under Bernstorfferne var desuden maaltbevidst bleven præget af handelspolitisk Synspunkter som afgørende og ledende.

Som bekendt fastholdt Folketinget imidlertid sin Vægring under fornøjet Henvisning til den politiske Situation, og de tvende følgende Rigsdagsamlinger, 1885—86 og 1886—87, blev Sagen igen med samme Motivering nægtet Fremme. Indenrigsministeriet forespurgte derfor Komiteen under 27de August 1887, hvorvidt Ansættelsen af en Regeringskonsulent i Handelsfager ikke maatte anses som en